

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

1. AARGANG

REDAKTØR: PREMIERLØJTNANT H. EWALD

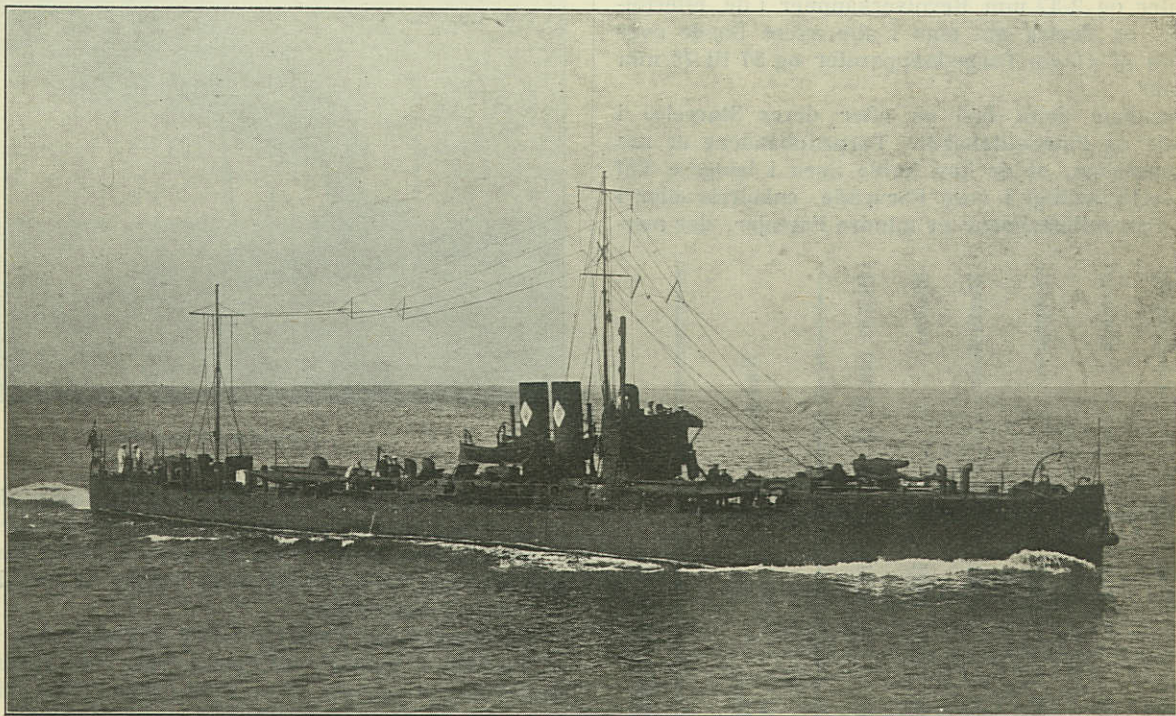
HÆFTE V

UDKOMMER
HVER MAANED

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

AARSABONNEMENT 3 KR.
ENKELTE NUMRE 25 ØRE

TORPEDOBAADE

Torpedobaaden Søridderen

Torpedobaadene er forholdsvis smaa, let byggede, hurtig-sejlende Krigsfartøjer, der særlig er bestemt til at udnytte Torpedoen som Angrebsmiddel.

Man benyttede allerede under den amerikanske Borgerkrig i 1862 smaa Dampfartøjer armerede med Stangtorpedoer til Angreb mod fjendtlige Skibe; men disse Fartøjer manglede den store Hastighed, der er en Nødvendighed, for at en Torpedobaad kan komme saa nær ind paa Fjendens Skib, at den med Udsigt til Held kan affyre sine Torpedoer.

Det var først efter at det berømte engelske Skibbygningsfirma John J. Thornycroft, ved Bygningen af Lystyachten »Miranda« i 1872 havde vist, at det var muligt at bringe et saadant, kun 15 m langt Fartøj op til den dengang forbausende høje Hastighed af ca. 16 Knob, at man paabegyndte Indførelsen af egentlige Torpedobaade i Marinerne.

Den norske Regering var den første som indsaa den Betydning, saadanne smaa hurtiggaaende Fartøjer, armerede med Torpedoer, kunde faa for Krigsmarinen, og allerede i 1873 bestilte den den første Torpedobaad hos Firmaet Thornycroft.

Kort Tid efter blev der hos det samme Firma sat lignende Baade i Bygning til Danmark og Sverig, og i Løbet af faa Aar blev Torpedobaaden indført i de øvrige Mariner.

De første Torpedobaade var armerede med Stang- eller Slæbetorpedoer, der først skulde affyres i det Øjeblik, Torpedobaaden var helt inde ved det fjendtlige Skib. Sandsynligheden for et heldigt Angreb blev derfor kun ringe, da der til Forsvar mod Torpedobaadene i de større Skibe snart blev indført hurtigskydende Maskinkanoner, som gjorde det næsten umuligt for Baadene at komme nær nok til at affyre Torpedoerne. Men Indførelsen af den selvbevægende Whitehead-Torpedo, som kunde affyres paa forholdsvis stor Afstand og havde en Sprængvirkning, der langt overgik Virkningen af selv det sværeste Projektil, gav Torpedobaaden den store Betydning, som berettigede dens videre Udvikling.

Torpedobaaden er et Middel til i Kampen at opnaa et stort Resultat med en lille Indsats. Man kan nu ved Hjælp af de smaa og forholdsvis billige Torpedobaade, angribe og tilintetgøre store Panserskibe, og dette er Grunden til, at en lille Marine som vor særlig har lagt Vægt paa Bygningen af Torpedobaade.

Den første danske Torpedobaad, Patrouillebaad Nr. 1, der i 1875 blev bygget hos Thornycroft i England, var kun 18 m lang og havde en Hastighed af 16 Knob. Armeringen bestod oprindelig af to smaa Slæbetorpedoer, der blev slæbt fra Toppen af en 3 m høj Mast; men denne In-

stallation blev allerede i 1879 udtaget, og Baaden forsynet med Udskydningsrammer til selvbevægende Whitehead Torpedoer.

Maskineriet var opstillet i et Rum og bestod af en opretstaaende H.- og L. T.s Maskine med Overfladefortætning og en Lokomotivkedel, indrettet til kunstig Træk. Baaden fik kun en efter vore Forhold kort Levealder, idet den allerede i 1896 blev ophugget paa Orlogsværftet.

I de senere Torpedobaade forøgedes Deplacementet efterhaanden, saaledes at Baadene blev mere sødygtige og i Stand til at bære en stærkere Armering og et kraftigere Maskineri, samtidig med at Farten forøgedes.

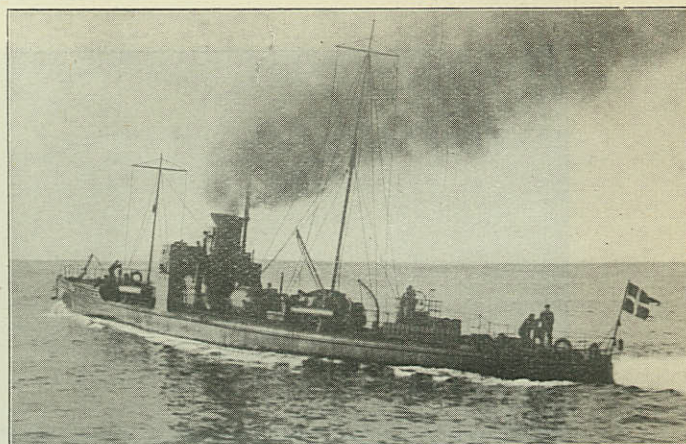
De tekniske Fremskridt paa Skibbygningens og Maskinvæsenets Omraade muliggjorde Anvendelsen af lettere Materiale og bedre Maskinerier. Man gik fra Lokomotivkedlen over til Anvendelsen af Vandrørskedlen, og fra H.- og L. T.s Maskinen over til Tregangsmaskinen og derfra til Turbinmaskineriet. Armeringen blev fra et enkelt 35,5 cm Stævntorpedoapparat og en 37 mm Revolverkanon i de første Baade, forøget til 2-38 cm Stævnapparater, 2-38 cm Dæksapparater og 2-37 mm Revolverkanoner i de efterfølgende Baade, og derfra gik man i alle nyere Baade over til Indførelsen af 45 cm Torpedoapparater og 37 til 75 mm Patronkanoner.

Torpedobaadene deles hos os efter deres Størrelse i Torpedobaade og Patrouillebaade. Torpedobaadene er saa store og rummelige, at de kan holde Søen i længere Tid og optræde selvstændigt i vore Farvande, enkeltvis eller i Divisioner. Patrouillebaadene er mindre Fartøjer, der nær-

mest er bestemt til at bevogte Minespæringer og til Anvendelse ved Københavns Defension. —

Udviklingen i vor Torpedobaadsbygning fremgaar af foranstaaende Tabel, der viser Hoveddimensioner og Armering for nogle af vore typiske Torpedobaade i Tidsrummet fra 1879 til 1914.

Baadene af »Tumler«- og »Søridder«-Typen, hvoraf vi i alt har 6 Baade, er vore største Torpedobaade. De har et Deplacement paa 250 Tons, en Længde af 56 m og en Bredde paa 5,8 m. Skroget er bygget af ekstra stærkt Staalmateriale for at opnaa Lethed i Forbindelse med stor Styrke. Yderklædningen har kun en Tykkelse af 3—6 mm og afstives med 50 × 40 × 4 mm Spantevinkler i en indbyrdes Afstand af 0,5 m. Der findes 9 vandtætte Tværskodder, som inddeler Baaden i 10 Rum. Underofficerer og en Del af Mandskabet bor forude; Officerer og den øvrige Del af Besætningen bor agterude. Chefen, Marineingeniøren, den ældste Løjtnant og den ældste Maskinunder-

Torpedobaaden Tumleren

officer har særlig Lukafer, og desuden findes der en hyggelig Officersmesse agterude og Underofficersmesse forude.

Alle Rummene er forsynede med elektrisk Belysning, og paa Dækket findes elektrisk Projektør og Installationer til traadløs Telegrafering.

Maskinerne og Kedlerne, som indtager den største Del af Pladsen i Baaden, er installerede i de midtskibs Rum. Kedelanlægget bestaar af to Vandrørskedler opstillet i vandtæt adskilte Rum med Kulkasser paa Siderne og for Enden af Rummene, saa at Kedlerne ved Hjælp af Kullene delvis beskyttes mod fjendtlig Beskydning. Maskineriet er anbragt agtenfor Kedlerne, og bestaar af to Sæt Turbiner, der driver Baadens to Skruer. Turbinerne kan tilsammen udvikle 5300 effektive Hestekraft, og give Baaden en Fart af ca. 28 Knob. Denne store Hestekraft, som er lige saa stor som Hestekraften i et af vore Kystforsvarsskibe og nærmer sig til Hestekraften i en Amerikadamper som »C. F. Tietgen« med ca. 7000 indicerede Hestekraft, forklarer Baadens store Kulforbrug, der ved fuld Kraft er ca. 5 Tons i Timen.

Paa Dækket er opstillet 4-45 cm Torpedoapparater, og 2-75 mm hurtigskydende Kanoner. Torpedoapparaterne er anbragt ude i Borde, 2 i hver Side, og er drejelige, saaledes at de kan skyde tværskibs ud, næsten fra ret for til ret agterud, medens Kanonerne, der er opstillede midtskibs, praktisk talt kan skyde hele Horisonten rundt.

Armeringen bestaar yderligere af et i Stævnen fast indbygget 45 cm Torpedoapparat. Ved at sammenligne denne Armering med Armeringen i udenlandske Baade, vil man se, hvor overordentlig kraftig vore Baade er armerede i Forhold til deres Størrelse. De samtidig byggede engelske og tyske Torpedojagere paa 750 Tons er saaledes kun armerede med 3 eller 4 Stk. 45 cm Torpedoapparater og 2 Stk. 8,8—10 cm Kanoner.

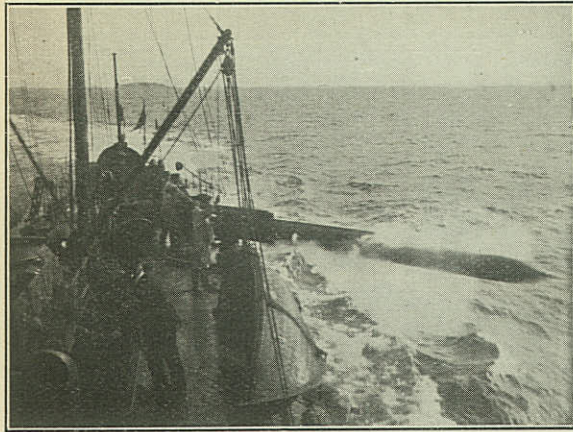
For at gøre Baadene saa lidet synlige som muligt er de

Navn.	Sat i Vandet.	Længde m.	Deplacement Tons.	Hestekraft.	Fart. Knob.	Armering.	Besætning.
»Hajen« (nu P. I).....	1879	28	38	350	16	1—3 mm P. K. 1— Tpdapp.	12
»Støren«.....	1887	40	110	1200	20	2— Maskink. 4— Tpdapp.	20
»Markrelen«.....	1893	43	128	1400	20	2— Maskink. 4— Tpdapp.	20
»Havørnen«.....	1897	45	142	2100	23,5	1— Maskink. 1—47 mm P. K. 4— Tpdapp.	24
»Ornen«.....	1907	38	105	2100	26,5	2—37 mm P. K. 3— Tpdapp.	21
»Søridderen«.....	1911	56	250	5000 Turbiner	27,5	2—75 mm P. K. 5— Tpdapp.	33
»Tumleren«.....	1913	45	182	3400	26,5	1—75 mm P. K. 4— Tpdapp.	33

TYPISE DANSKE TORPEDOBAADE FRA 1879 TIL 1914

overalt malede med en mat sort Farve, og alle Skylighter og Lysningsglas kan tillukkes med sortmalede Blændklapper, saa at ingen Lysstraale kan trænge ud og røbe Baadene om Natten, naar de gaar i Angreb med blændede Lanterner.

I vore nyeste Baade af »Hvalrossen«-Typen har man, ved af formindske Farten med 1 Knob og Armeringen med 1-45 cm

Torpedoen affyres

Torpedoapparat og 1-75 mm Kanon, opnaet at bringe Deplacementet ned til 175 Tons. Baadens Anskaffelsespris er derved blevet lavere, og da man samtidig er gaaet tilbage til Anvendelsen af Stempelmaskineriet, er Kulforbruget og dermed Baadens Driftsudgifter blevet langt ringere end for Baadene af »Sørider«- og »Tumler«-Typen.

For Tiden tæller vor Flaade 15 Torpedobaade i »første Linje«, samt 8 Torpedobaade og 15 Patrouillebaade i Reserven.

UDENLANDSKE TORPEDOBAADE

I den første Periode efter Torpedobaadens Indførelse byggede man i Udlandet udelukkende Baade af en lignende Type som herhjemme. Men den hurtige Udvikling af Torpedobaaden som Angrebsvaaben og Vanskeligheden ved at træffe den fra det angrebne Skib, førte til Konstruktionen af særlige Skibe, armerede med lette Kanoner, som var bestemt til at angribe og ødelægge Torpedobaadene. De første Fartøjer af denne Type, de saakaldte Torpedokanonbaade, der blev indført i England og Frankrig omkring 1885, var ret svært byggede og havde kun en forholdsvis ringe Hastighed, der, efterhaanden som Torpedobaadens Fart forøgedes, ikke var tilstrækkelig til at de kunde opfylde deres Formaal. Man indsaar derfor snart, at Angreb af Torpedobaade bedst kunde imødegaas med Fartøjer af Torpedobaadstypen, men af større Dimensioner og med kraftigere Artilleriarmering og større Fart. Saaledes opstod Torpedojageren, hvis oprindelige Opgave var at ødelægge Torpedobaadene, inden de kunde komme til Angreb paa Hovedstyrkens Panserskibe.

De første Torpedojagere byggedes i England i 1892 af de bekendte Skibsbygningsfirmaer Yarrow og Thornycroft. De havde et Deplacement paa 265 Tons, en Længde af 57 m og en Hurtighed af 27,5 Knob, og var saaledes med Hensyn til Størrelse og Hastighed meget nær som Torpedobaadene af »Sørider«-Typen; men deres Torpedoarmering var betydelig svagere end i vore Baade.

I de følgende Aar forøgedes Jagernes Deplacement og Hastighed, for at de bedre skulde blive i Stand til at optræde i høj Sø i Atlanterhavet og Nordsøen. Man var derved omkring Aaret 1900 kommet op til et Deplacement paa ca. 500 Tons og en Fuldkraftshastighed af ca. 32 Knob, og havde endog i et enkelt Tilfælde med Torpedojageren »Viper«, der var det første større Fartøj med Turbinemaskineri, opnaet den betydelige Hastighed af 36,6 Knob.

Der byggedes paa dette Tidspunkt samtidig med Torpedojagere i alle Mariner Torpedobaade af omtrent samme Størrelse som vore Torpedobaade; men Skibsformen varierede en Del i de forskellige Lande. Man havde foruden de engelske Torpedobaadstyper en fransk Type med stærkt hvelvet Dæk fra Firmaet Normand i le Havre, og en tysk Torpedobaadstype med lavt Fribord og særlig ringe Synlighed fra Firmaet Schichau i Elbing.

Senere har de fleste af de store Mariner opgivet Bygningen af egentlige Torpedobaade. De bygger nu kun en enkelt stor Torpedobaadstype, der er i Stand til baade at udføre Torpedobaadens og Torpedojagerens Opgaver, og som paa Grund af sit store Deplacement, maa betegnes som Torpedojager. Tyskland var den første Magt, som indførte en saadan Enhedstype; siden har England i 1905 og Frankrig i 1907 fulgt Tysklands Eksempel og opgivet Bygningen af de smaa Torpedobaade. Aarsagen hertil maa nærmest søges i, at man ønskede at have en enkelt Torpedobaadstype, som kunde optræde sammen med de søgaaende Eskadrer paa de aabne Have og var i Stand til at holde Farten selv i høj Sø, Krav, som ikke kunde opfyldes af de smaa Torpedobaade, der særligt egnede sig til at optræde i Nærheden af Kysterne under lignende Forhold som de, hvorunder vore Torpedobaade skal virke.

For Tiden bygger kun Østerrig og Italien samt enkelte af de mindre Mariner baade Torpedojagere og Torpedobaade, medens alle de øvrige Mariner udelukkende bygger Torpedojagere. Sidste Aar er der alene i England bygget og færdigprøvet 20 og i Tyskland 12 Torpedojagere. Om disse og de i andre Mariner prøvede nye Torpedofartøjer indeholder nedenstaaende Tabel forskellige Oplysninger.

UDENLANDSKE TORPEDOFARTØJER PRØVEDE I 1913

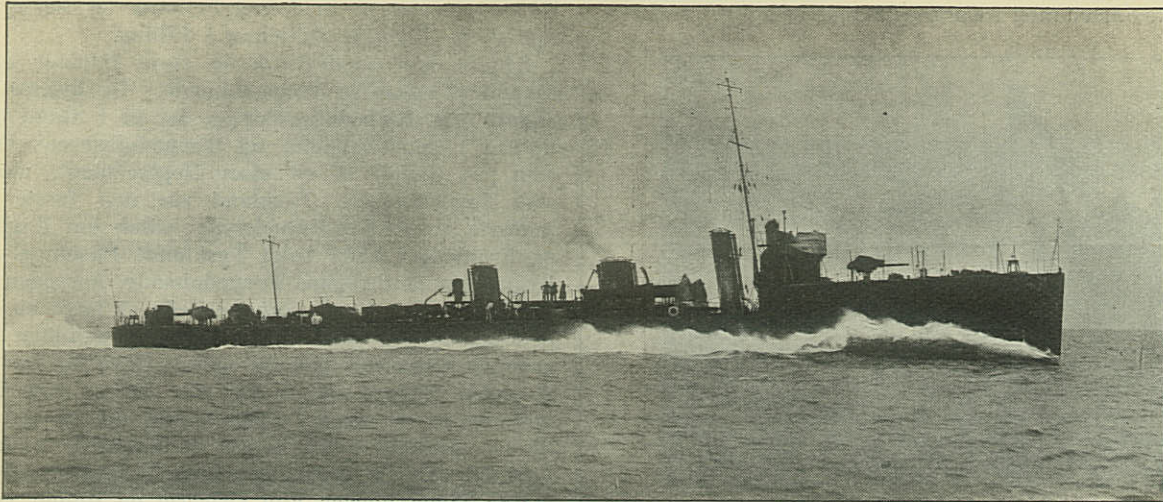
Nation.	Deplacement i Tons.	Hestekraft.	Fart i Knob	Armering.
England	920-950	21-25 000	29-32	3-10,2 cm P. K.,*) 4-53 cm T.**)
Tyskland	560	16 000	32-35	2-8,8 cm P. K., 4-50 cm T.
Frankrig	840	15 000	30-32	2-10 cm P. K., 4-6,5 cm P. K., 4-45 cm T.
Rusland	1280	36 000	35-37	4-10,5 cm P. K., 8-45 cm T.
Italien	690	15 000	30-35	1-12' cm P. K., 4-7,6 cm P. K., 2-45 cm T.
Østerrig	120	2400	27	1-7,6 cm P. K., 2-45 cm T.
Østerrig	800	17 000	32-33	2-10 cm P. K., 6-7 cm P. K., 2-53 cm T.
Østerrig	250	5000	28,5	3-7 cm P. K., 2-45 cm T.
Amerika	900	12 000	29-32	5-7,6 cm P. K., 6-46 cm T.
Amerika	1200	16 000	29-31	4-10,2 cm P. K., 8-45 cm T.
Japan	600	18 000	33	1-12 cm P. K., 4-7,6 cm P. K., 4-45 cm T.
Sverrig	450	8000	30-31	4-7,5 cm P. K., 2-45 cm T.
Norge	550	7500	27	6-7,6 cm P. K., 3-45 cm T.
Norge	220	220	26	2-7,5 cm P. K., 3-45 cm T.
Holland	480	8500	30-31	4-7,5 cm P. K., 2-45 cm T.

*) P. K. = Patronkanon. **) T. = Torpedoudskydningsapparat.

Et interessant Punkt ved sidste Aars Torpedobaadsbygning er, at Deplacementet af de tyske Torpedojagere er sat ned fra 650 Tons i de foregaaende Baade til 560 Tons i de nye Baade, og at man, trods det lavere Deplacement ved forbedrede Konstruktioner af Maskiner og

»Vulcan«-Værftet i Stettin konstruerede russiske Torpedojager »Novik« (se Tabellen) har saaledes opnaaet en Max-Fart af 37,3 Knob og løbet 36,2 Knob i Gennemsnit paa en 6 Timers Fuldkraftsprøve.

I de Torpedojagere, der er under Bygning i de forskel-

Torpedobaaden Sparrowhawk

Kedler har kunnet bibeholde samme Hastighed og Armering som tidligere. I Modsætning til Tyskland har de andre store Mariner forøget Torpedojagernes Deplacement for at opnaa en kraftigere Artilleri- og Torpedoarmering.

Maskineriet bestaar i alle Torpedojagerne af Turbiner, og der anvendes næsten udelukkende oliefyrede Kedler, hvorved det paa Grund af den ringe Maskinvægt (15 kg pr. Hestekraft) er blevet muligt at opnaa store Hastigheder med et forholdsvis rimeligt Deplacement. Den ved

lige Mariner med Undtagelse af Tyskland, er Deplacementet yderligere forøget og Armeringen gjort kraftigere.

Enkelte Mariner anvender nu indtil 10 Dæksudskydningsapparater og flere Steder indføres 50—53 cm Torpedoer. Samtidig er Bekostningen steget saa betydeligt, at Anskaffelsesprisen for en enkelt Torpedojager er 3—3,5 Millioner Kr., eller lige saa stor som Anskaffelsesprisen for 6 af vore nyeste Torpedobaade.

H. P. C.

KRYDSER-FREGATTEN FYENS MIDDELHAVSTOGT 1898—99

(FORTSAT)

Langt om længe slap ogsaa mit Kvarter iland i Algier og vi brugte Øjne og Ben alt hvad vi kunde. Det var jo en Blanding af Afrika og Europa, som kun faa af os kendte; klyngevis afsøgte vi Araberbyen oppe paa Højderne, med dens stejle fliselagte Gader, men trods det ganske arabiske Eksteriør mærkede man dog Franskmandenes europæiske Ordenssans, — Gaderne var rene og uden de Skarndynger, som ellers karakteriserer Araberbyer. De mærkeligste Modsætninger i Farver og Klædedragt mødte vi; mørke Kabylere med posede, lasede Benklæder og en ganske almindelig, grov Sæk over Hovedet. Elegante Arabere eller Maurere med lys Teint, pragtfuldt klædte i blaa Underdragt, smukke snorebroderede Veste og den hvide uldne Burnus flot slængt om sig, — nogle med den røde Fez med lang sort Kvast, andre med et snehvidt, turbanagtigt Klæde om Hovedet; overalt et mylrende farveprægtigt Liv. Vi købslog i Bazarerne og i de mere europæisk indrettede Butikker om de Smaating, som vor Formue tillod os, smaa indlagte Sandeltræs Æsker, broderede røde og blaa Pengepunge, Dolke, Tøfler og m. m.

I Algier fik vi en ung Araber, Muhamed, ombord, Han skulde følge med os til Tunis og fik anvist sin Køjeplads agter om Bagbord; hvem han var og hvad han skulde, vidste vi ikke; flink og tjenstvillig var han, og vi brugte ham glat væk som Kommissionær, naar han tog iland.

Samtalen gik livlig med vore franske og engelske Brok-

ker, og saameget fik vi at vide, at hans Mission gjaldt nogle Tæpper! —

Den 29de forlod vi Algier. Langs det høje Klippeland gik Turen nu Østpaa, og den 30te om Morgenen kom vi tæt under det store kullede Forbjærg, som danner det vestligste Yderpunkt af den Bugt, hvori Tunis ligger inderst inde. Paa Forbjærgets Top laa en stor hvid Bygning, den kathaginiensiske Cathedral, og bag dette, inde i Landet, Resterne af Roms Medbejlerske i den klassiske Oldtid, Hannibals By, Karthago. Midt ind gennem den grundede Bugt er opmudret en Rende, og Fylden herfra ligger som en anseelig Jordvold paa begge Sider af Sejlløbet. Udenfor disse Jordvolde saa man igen Vand. Byen selv ligger paa lavt Land med flade, ørkenagtige Omgivelser og store Højder bagved. Vi fortojede ved en Art Pontonflaade i Havnen, og ikke mange Timer efter havde vi et større Rykind af franske Civile og Militære, som vilde bese Skibet, og hvem Adgangen her var let da de ikke behøvede at sættes ud i Fartøjer, men, saa at sige, lige fra Land kunde gaa ombord til os gennem Kanonportene. Navnlig af Zouaver kom der en Mængde ombord; vi kiggede lidt forbausede paa disse halv-arabiske Soldater. De fleste var fuldstændig kronragede i Hovedet og med stort, kulsort Skæg; Uniformen bestod af en kort lyseblaa Frakke med sort Snorebesætning, røde Pludderbukser og høje, hvide Gamascher, Skærf om Livet, og paa Hovedet en rød Fez, der var trukket stramt

til, helt ned til Ørene, og med en paa Siden nedhængende sort Dusk. Den maleriske Uniform, som vel i vore Øjne vilde tage sig noget vel livlig ud, hvis den præsenteredes paa vore Breddegrader, faldt ganske naturlig her, hvor de kraftige Farvers Hjemland er.

Vor Plads saa nær Land gjorde os det jo særlig let at observere mere her end noget andet Sted vi før havde været; de aabne Kanonporte ejede i de Dage en særlig Tiltrækningskraft, — aldrig tror jeg at Spejlene, som sad i Kanonmundingerne, er blevne pudsede med større Omhu end i de Dage — man kunde jo saa dejlig forene det nyttige, nemlig at pudse, med at kigge paa, hvad der foregik i Land; megen Tid blev der dog sjældent til Rest fra de mange Ting, som skulde passes.

Byen selv forekom de fleste interessantere end Algier. Der var jo europæisk Kvarter ogsaa her, men alt var ligesom af mere ægte orientalsk Tilsnit, — Araberkvarteret og Ghettoen var straks nærmere paa Livet her end i Algier, hvor de Indfødtes Zone var langt mere skubbet i Baggrunden. De overhængende Bazarer, som laa i dyb Skygge, kun afbrudt af, enten en Lysaabning i Hvælvingernes Top, gennem hvilken Solens Lys stod skraat ned som en gylden Stav, eller, hvor Hvælvingerne ikke fandtes, Skyggen tilvejebragtes ved store spraglede Tæpper, som var spændt over Gaderne, var saa helt orientalske og saa fremmedartede, at vi kun kunde ærgre os over den korte Tid vi kunde være der, — her kunde man have gaaet dagevis og stadig fundet det nyt. Og Duften, som hvilede over det hele, var ogsaa orientalsk, Stegeduft af branket Olie, Velugt af Ambra og Læder, af Blomster og Oranger, blandet med den hæsligste Stank af udkastet Affald fra Husene — tilsammen en Odeur som man vilde kende igen blandt tusinde andre og aarevis efter. Og ikke hundrede Skridt herfra, blot ud gennem den store mauriske Portbue i Muren, som afgrænser Kvarteret, havde man ægte fransk Café-liv à la Boulevard de Paris.

I Tunis forlod Muhamed os efter at have vist sig tjenstvillig og flink mod sine mange danske Venner. Der blev ingen Lejlighed for os til at hyld ham; — en skønne Dag var han forsvunden, — og hermed var han ude af Sagaen.

Der var allerede Jul i Luften, — hernede i Sol og Sommer; kun 3 Uger skilte os fra denne Nordboernes Fest, som vi jo alle, trods Modsætningerne mellem hjemme og her, længtes efter, fordi vi havde hørt saa meget om Julen i Grækenland og alle de Herligheder, som der vilde aabenbares.

Saa gik Salutten igen, og Middelhavets blaa Vand vuggede os atter, medens vi styrede Østpaa til Malta. Det var stormfuldt med gnistrende blaat Hav og klar Himmel, Søerne var store og krappe, og vi fik nogle smukke Gyngetur, naar vi laa oppe tilvejs og holdt os fast, med Maven mod Raen og Benene spændt ret bagud i Pertlinerne, medens Hænderne havde travlt med Fokken.

Den 3die December om Formiddagen laa vi udenfor La Valetta paa Malta med Stevnen ret imod det smalle Indløb, som paa begge Sider, paa fremspringende Klipper, beskyttes af stærke Forter. Omkring og bagved denne af Naturen enestaaende formede Havn hævede Byen sig amfiteatralsk. Store Ramper, førende fra Havnepladserne, ledte op til mægtige Porte ind til Byen ovenfor. Prægtige gamle Bygninger overalt, hvorhen man saa. Selv om Englænderne har udført store fortifikatoriske Arbejder paa denne deres mægtige Middelhavsflaades Basis, er alt dog saa præget af Middelalder og Renaissance, og det nyere saa godt indstemt i Helheden, at der ingen Disharmoni findes. Man forstaar, hvad denne Klippeø har betydet i den senere Middelalder, medens blodige Kampe rasede mellem Tyrkerne, Osmanerne, paa den ene Side og hele det kristne Europa paa den anden. Kejser Karl den 5te skænkede Malta til Johannitterordenen 1530, efter at Ordenen af Tyrkerne var fordrevet fra Rhodos. Med utrolig Flid befæstede og bebyggede Korsridderne den golde og øde Klippeø, som kun

ved sin Havn og sin strategiske Beliggenhed i det forholdsvis smalle Farvand mellem Siciliens Sydspids og Afrikas Nordskyst betød noget for disse kristne Ordenshaandhævere. Utallige Skibsladninger Jord hentedes fra Sicilien og spredtes paa Øens Klipper, som nu skal være frodige.

Det var en Saluttering, som kunde batte. Skuddene dundrede mellem Højderne om Havnen som svarede igen med kraftige Ekko. 9 store engelske Panserskibe laa derinde, og medens »Fyen« passerede for at finde sin Ankerplads stod Skandsevagterne opmarcherede paa de engelske Skibe,

Muhamed

medens deres korte Kobberhorn skingrede Honnorsignaler ud. Det var en hel Flaade som laa her, svær og tung efter Datidens Forhold, men sikkert kun som Legetøjsskibe mod Nutidens Dreadnoughts. Man skulde troet at vort Skib var som en Myg mellem Elefanter mod disse Kolosser, men set inde fra Land var dette ikke Tilfældet. Det hvide Skrog med den store Rejsning tog sig helt anseelig ud, og naturligvis langt smukkere end disse, — en Sammenligning i Kampværdi var paa Forhaand udelukket.

Ogsaa her blev vi straks bordede af en Mængde driftige Handelsfolk.

Der blev kun Lejlighed til et kort Besøg iland, men dog langt nok til at beundre de mægtige Anlæg af Fæstningsværker, som Englænderne har udført paa denne deres anden faste Plads paa Vejen fra Moderlandet til Indien. Op ad Bjergskraaningerne stiger Gaderne saa stejle, at man har maattet udhugge Trin for at komme op, og set nedfra lukkede Husrækkerne sig sammen uden at give noget Begreb om Gadens Længde eller Retning ovenfor. Enkelte

smukke, med store Palmer beplantede, Pladser passerede vi, overalt mødende Kvinder i sorte Kjoler med det for Malta ejendommelige sorte Klæde over Hoved og Skuldre, — og overalt mødende Militær af alle Arter.

Allerede Dagen efter vor Ankomst gik vi ud igen for at naa vor sidste Station inden Piræus. Den 8. December passerede vi Grækenlands sydligste Forbjerg, Kap Matapan og den 10. kom vi ind til den græske Marinestation Poros, som ligger paa Bunden af en tilsyneladende lukket Bugt, omgivet af imponerende høje Bjerge. Der laa vi som paa Bunden af en mægtig Kedel uden noget Sted at have fri Udsigt, ikke engang Udløbet kunde findes i de ensformige mørke Klipper, som omgav os. Langs Foden af Bjergene stod store mørke Cypresser, stive og alvorlige, og bidrog til at gøre Totalindtrykket trist og ensformigt. Men der er jo sjældent Tid til at henfalde til Melankoli ombord,

»Klar til Skud!«

og heller ikke her gaves Undtagelse fra Reglen. Blæse kunde det her inde mellem Bjergene. Straks den første Dag paa Eftermiddagsvagten opdagedes en kærtret Fiskerbaad med 3 Mænd ridende paa. Vi, der nede paa Batteriet var i Gang med Kanoneksercits, hørte kun Allarmen, og saa at Dampbarkassen pilede afsted med fuld Speed. Anledningen rygtedes hurtigt, som alt i et Skib, og nogen Tid efter kom Barkassen tilbage med den kærtrede Baad paa Slæb, og 2 Mænd og et Barn blev bragt forbi os og ned paa Maskinbanjerne, hvor der var varmt, for at komme til Hægterne igen. Fartøjet blev hejst ombord og lænset for Vand, en underlig lille fladbundet Skøjte var det.

Der var stort Rykind hele Eftermiddagen nede hos vore tre ubudne Gæster. Hvem der havde et Øjeblik fri skulde ned paa Visit, og der maa have været mange. Da min Tur kom traf jeg de skibbrudne siddende i en lun Krog, indhyllede i Uldtæpper op til Halsen og seende paa det omgivende Publikum med sorte, forskræmte Øjne. Foran dem paa Dækket var henlagt de besøgendes Tribut og Medlidenhedsgaver i Form af diverse Ruller Skraa, Tobak, en enkelt Pibe osv., en hel lille Bunke, som vidnede om, at Sømandens Medfølelse med dem, som døjer ondt, endnu er levende. Om Aftenen var de klar igen og blev sendt af Sted med Dampbarkassen.

Dagen efter vor Ankomst gik det løs med de forberedende Øvelser til Kanonskydningen, Teorien og Grebene havde vi inde, nu kom den ulige vanskelige Praksis. Øvelserne begyndte med, at der indeni Kanonløbet blev anbragt et Geværløb indrettet til Aftræk med Kanonens almindelige Aftrækssnor, idet Kanonen eleveredes og baksedes som ellers. Dernæst skød vi med Ammunition, som bestod i — saavidt jeg husker — 10 Pd. kubisk Krudt og 63 Pd. Projektil. Paa 3—4000 Alens Afstand var Sejldugsskiverne

lagt ud og nu gjaldt det om at sende sit Skud — ikke i Skiven — men lige hen over, saaledes at Nedslaget kom bagved Skiven, medens Skibet stadig dampede uden om Maalet i større og mindre Cirkler. Der var Iver og Kappelyst, mange af de til daglig saa rolige og sindige Jyder blev ivrige og stirrede spændte ud mod Maalet, som var det ikke Øvelser, men en virkelig Fjende det gjaldt.

Der har sikkert ikke været rart derude ved Skiven; naar man engang imellem kunde faa Kig paa den, inden man selv kom til Skud, kunde man se Nedslagene piske Søen bagved den Gang efter Gang. Den bedste Skydning havde forreste Styrbords Dækskanon, hvis Kommandør begik den utilgivelige Fejl at skyde Skiven i Stumper, hvorved det Hele maatte holde inde, og Dampbarkassen ud for at lappe paa Skaden; det var ikke Komplimenter han fik! Den sidste Dags Skydning var den interessanteste. Ude i Bugten laa en lille Klippe*) vel et Par Hundrede Fod høj, med stejle Sider brat op af Havet. Et Fartøj gik ind for at varsko mulige besøgende Fiskere om at komme »væk afvejen«, — forøvrigt saa det ud til at være umuligt at faa Fodfæste paa Klippen — og da dette var besørget gik det løs igen med Skydningen, denne Gang med Spænggranater; naar Anslaget mod Klippen kom, saas først en hvid Sky efter Sprængningen, et Øjeblik efter stod Søen i Skum ved Klippens Fod, naar de løssprængte Sten faldt ned. Smukkere Skydeplads kunde ikke godt tænkes, rundt om laa de grøntbevoksede Klippeøer i det vinblaa Hav, hist og her med hvide Bygninger, hvorfra spejdende Øjne formodentlig har fulgt vor krigerske Færd, medens vi laa derude og, i bogstavelig Forstand, skød deres skønne Land i Stykker. Men de vidste jo, hvem vi var, og at vi var fredelige Gæster med det rød-hvide Korsflag agter, fra det Land, hvor »Georgios«, deres Konge, var født.

Den 17. Decbr. var Artilleriskydningerne forbi og dermed vort Ophold ved Poros. I skinnende Sol og med let kruset Hav gik Farten nu mod Piræus, — kun faa Timers Sejlad, og allerede et Stykke til Havs aabnedes det første Blik sig for os ind i Dalen, hvor Athen ligger. Akropolis viste sig som smaa hvide Prikker paa Toppen af sin Klippe, som kun syntes lav mod de to Bjerggrupper, som strækker sig ned mod Kysten paa begge Sider af Lavlandet mellem Athen og Piræus.

Det var paa en Maade det forjættede Land, som her aabnede sig for vore Øjne; vi vidste, at vi her vilde komme til at fejre vor Jul paa en Maade, som lod os glemme noget af Afstanden fra dem derhjemme. De der selv har været borte fra Hjemmet i længere Tid ved, hvad det betyder at komme ind til et Sted, hvor Brevene hjemfra ligger og venter, til Søs kunde der jo dengang ikke naa os nogen Efterretning fra Hjemlandet. Nu derimod læser vi om, at »Valkyrien« paa sit Vintertogt laa 800 Sømil herfra, inde i den spanske Sø, og snakkede med Orlogsværftet. Jul under de Forhold, som vi dengang fejrede dem paa »Fyen«, kommer danske Orlogsskibe ikke mere til at holde i Grækenland. Med Vemod har sikkert »Fyen«s gamle Mandskab læst om Udaaden i Saloniki, ved hvilken Grækerne mistede deres Konge, en Mand, hvis fremragende Egenskaber har sat sig dybe Spor i Grækenlands moderne Historie, og hvis personlige Venlighed og Kærlighed til sit danske Fædreland, vi saa Beviser paa.

I Piræus's vidtstrakte Havn fortojede vi med Agterenden vel en Kabellængde fra Land; paa vor Bagbords Side laa den græske Flaades to største Skibe, ret anselige, og noget fra dem igen og længere ude den græske Kongeyacht »Amfitrite«, et elegant sortmalet Skib.

Paa vor Styrbords Side strakte Havnen sig i en stor Bue, kranset af Bygninger, som langt ude løb sammen med de lave Klipper paa Havnens Nordside, medens hele

*) hvis græske Betegnelse var Petro Kargo, Klippeskibet.

Sceneriet ndesluttedes af Bjergkæden i Syd og Nord, som i store Bølger tabte sig ind i Landet.

Den 17. skulde Dronningens Kvarter have haft Landlov og havde allerede Paradetøjet paa, da der pludselig blev givet Kontraordre. Nu havde vi sat Næsen op til at komme i Land og enhver kender den Stemning, som griber Mænnene, naar den Fornøjelse forpurres for dem, vi var mildest talt mindre fornøjede. Det fine Tøj havde vi paa og Mulighed for at slange sig rigtig i Paradetøjet var der ikke — Situationen var uholdbar. Men der blev sørget for vor Underholdning paa anden Maade, — det var Kongen, som havde anmeldt sin Ankomst — vistnok ret uventet; Piberne skingrede, og tilvejs gik vi; allerede flere Gange havde vi holdt Generalprøve paa at mande Rær, nu blev der Brug for de indhøstede Lærdomme. I Klynger stod vi inde under Mærs og Salinger og ventede paa Pibens Tone for at løbe ud, og imedens saa vi paa Panoramaet under og om os. Oppe fra Havnens Nordkant kom en lang elegant Dampbarkas ned mod os med det blaastribede Flag vajende agter, — det maatte være den ventede Gæst. Da Fartøjet kom halvvejs i Havnen blev der pebet ud, og i et Øjeblik var Ræerne fulde, Mand ved Mand; dybt nede saa vi Kongen, som selv stod ved det lille Rat, lægge til Falderebet; medens Baaden gled langs Siden, saa han tilvejs og smilede, — det var jo en Form for Honnør, der vistnes ham, som vist allerede i de Dage begyndte at blive sjælden. Det var Synd at sige, at Vejret viste sit mildeste Ansigt den Dag — graat i graat havde det været fra Morgenstunden, og i det Øjeblik Kongen kom paa Siden, udløstes det mørke Vejr i enkelte store Snefnug, som hurtig formeredes til et regulært Snevejr med Fnug af hidtil ukendt Størrelse, der i et Øjeblik gjorde os drivvaade forpaa. Da Kongefamilien gik over Falderebet gjorde vi, som hørte til Fortoppen, omkring, og fik saaledes Lejlighed til at prøve, om Tøjet skulde være mere vandtæt fra den Side, — vi stod i en Sky af Tøse, som blødte lige igennem, saa Vandet rislede sagte ned ad Bryst og Ryg — men det ænsede man jo ikke; Øjenene fulgte Kongen, som i dansk Admiralsuniform og ledsaget af Chefen gik Skibet igennem fra for til agter, øjensynlig glad ved at træde paa et dansk Dæk igen som i de yngre Dage. Saa forsvandt Herskaberne agter, og vi kom ned og fik »det daglige Blaa« paa igen, og kort Tid derefter tog Kongefamilien fra Borde.

Der var endnu meget, som skulde overstaas inden Julefornemmelserne kunde komme til deres Ret; allerede den næste Dag begyndte Sjøvet igen med Kulfyldning, — vel nok den Ting, som kunde faa os mest paa Kant med Tilværelsen ombord. Svineri og Uorden overalt — og flere Dages Arbejde med at faa Sporene udslettet.

Trods alt Roderiet fik vi dog lidt Tid til at se paa Land om Eftermiddagen og kom derved til at overvære, at Prins Georg gik ombord i »Amfitrite«. Det var jo lige efter hans Udnævnelse til Generalguvernør paa Kreta og Kongeskibet laa klar til at føre ham til Kanaa.

En stor Menneskemængde fulgte hans Vogn fra Stationen og ned til Kajen, og lejrede sig der, efter at han var gaaet ombord, og da Mørket kom illuminerede Kongeskibet, medens vi inde paa Land kunde se Folk danse i deres maleriske Dragter omkring Baal, som blussede højt op og fik de dansendes Skygger til at tegne sig overnaturlig store paa Husene bagved. Vore Projektører paa Broen blev tændte og kastede deres skarpe Lyskegler rundt i Havnen og langs Husrækkerne; naar Lyset en Gang imellem blev staaende stille, saa man i et kort Glimt Mændene i de hvide Skorter, Fustanellaer, og de lange hvide, tætsluttende Hoser, bevæge sig omkring Baalene, medens Røgen som uldne Skyer drev tilvejs. Et Tog af Baade med fakkellbærende Mænd roede omkring Kongeskibet, medens Raabene, uforstaaelige for os, lød ud over Havnen, som ellers laa i dybt Mørke, — Grækernes Afsked til Prinsen, som drog af Sted til den ældgamle græske Ø for at bringe Ro og Orden efter Tyrkernes Misregering og Grusomheder;

15 Aar endnu skulde der gaa, inden Kreta endelig kom tilbage som en Del af det stadig voksende græske Monarki, men Prinsens Indsættelse i den af Stormagterne oprettede Stilling som Generalguvernør maa dog for Kretenserne have været som et første Lynglimt i et langvarigt Mørke. Den næste Morgen var Kongeskibet borte.

En af Dagene før Jul blev jeg om Formiddagen kaldt paa Dækket og stillet overfor en — troede jeg — græsk Officer; imidlertid oplod samme Officer sin Røst og spurgte paa godt Dansk, om jeg vilde være af den Godhed at ledsage ham iland. Det var den bekendte Kaptejn Rahbek, som allerede dengang havde opholdt sig mange Aar i Grækenland. Ordren til at gøre Følgeskab var jo ikke af den ubehageligste Slags, og i en Fart var Klædedragten i Orden og vi inde. Hvad det egentlig drejede sig om, vidste jeg ikke før vi efter nogen Vandring kom til en Tobaksforretning oppe i Piræus, hvor der, efter Kaptajns Ordre, blev udtaget store Kvantiteter Røgtobak og Cigaretter, som blev indbundne i en mægtig Pakke, — medens jeg fik Besked paa at holde Vagt ved Pakken indtil den blev afhentet til Dampbarkassen — og paase, at intet forsvandt af Indholdet, hverken i Butikken eller paa Vejen til Fartøjet. Forsigtighed er en Borgmesterdyd og lod til at være særlig nødvendig her blandt den bevingede Handelsguds Descendenter. Pakken, som to Mand lige kunde ase afsted med, kom heldigt ombord. Det var den første og største Julepakke til Mandskabet, men Kaptajn Rahbek maa have været virksom, for der kom mange efter den, og alle blev de magasinerede agter paa Batteriet, og bekiggede med nysgerrige Øjne, som imidlertid intet kunde opdage gennem Bastmaatterne, og pille ved Herlighederne turde man selvfølgelig ikke.

Endelig oprandt den 24. Decbr. 1898. Om Morgen blev jeg sendt solo til Athen for paa forskellige Steder at hente Ting, som var bestilt til Chefen. Vejret var køligt, men Solen skinnede klart, og fra Jernbanen, som paa hele Turen, efter at have passeret Fåleron, løber over flade Marker, hvor Rester af Sne endnu laa som hvide Streger, havde man den dejligste Udsigt over Landet til begge Sider. Nærmere og nærmere kom Akropolis, Højborgen, som ganske beherskede Landskabet, og som endnu med sine pragtfulde Tempelrester, hvis Søjlerester lyste i klar gullig Tone mod den mørkeblaa Himmel, gav et storslaaet Indtryk af, hvad den og Byen maa have betydet for halvtredietusinde Aar siden, da den stod i sin fulde Pragt, og de lange Fæstningsmure strakte sig i 7 Kilometers Længde mellem By og Havn paa begge Sider af det Sted, hvor nu Jernbanen løber. Ved den sidste Station for Athen, Monasterion, løber Banen ind i en lang Tunnel og da jeg kom ud paa Stationen Athen, maatte jeg først til at orientere mig lidt efter Mørket, og saa se at fiske mine græske Kundskaber frem fra »Xenophons Anabasis« for at stave mig gennem Inskriptionerne paa Gadehjørnerne, — det kneb med at huske de »store Bogstaver«, — de smaa kunde sagtens klares, men næsten alle Skilte var udelukkende skrevne med »store«. Naa, Stederne blev fundne efter noget Besvær, men Ventetiden var lang. Det var nemlig Søndag, og Forretningerne lukkede indtil et godt Stykke op ad Formiddagen; imidlertid blev der saa Lejlighed til smaa Ekscursioner opad Slottet til og ned ad Hermesgaden, en af de faa, som var ordentligt brolagt, — men der var dengang i de fleste andre Gader, som Følge af den sidste Tids megen Væde, et slemt Ælte. En lille Kirke fandt jeg i Ventetiden, en ren byzantisk Perle, som laa paa en lille Plads i Skæringspunktet mellem flere Gader, og fandt den vistnok kun ved at følge efter et malerisk Optog af Bønder, Kvinderne ridende paa Æsler, som førtes ved Tøjlen af Mændene. I fineste Puds, Kvinderne i snehvide lange Kjortler med brogede Kapper over og broderede Hovedklæder, Mændene med den stærkt stivede Fustanella og de hoseklædte Ben, som stak i Snabelskoene, drog de af Sted til Kirke som et historisk Optog i den ellers ret moderne By. Den lille Kirke var fuld

af en broget Skare, som andægtig paa Knæ bivaanede de pragtfuld klædte Præsters Messe for Alteret, medens Røgelsen i tætte blaa Skyer langsomt drev hen over de knælendes Hoveder og fyldte Rummet, saa man næppe kunde aande. Et Stykke græsk-byzantisk Middelalder, som ikke kunde andet end gøre stærkt Indtryk, naar man kom ude fra en By, hvor klassisk Oldtid og moderne Liv mødtes i saa stærke Modsætninger som her, hvor man, ved blot at løfte Hovedet, saa fra den ganske moderne Gade op til Tempelrestene paa Akropolis.

Men Pligten kaldte, og Turen gik tilbage til Piræus; det lod til, at Julestemningen skulde fæstes end mere ved at Jorden dækkedes med et tykt Snelag, thi ved Ankomsten til Havnebyen stod Himmel og Jord i et Snefog, som fik de enlige Vandrere, som færdedes ved Havnen til at hylle sig tæt i deres Faareskindspelse. Ombord var Julefesten i fuld Gang, — der vankede Smaagaver til hver især, spanske Knive, Læderting, som var indkøbt i Spanien, Algir og Tunis, Tobak og mange flere rare Sager, — Ekstraforplejning, og til Slut Punch, som bragte Stemningen højt op, uagtet den fornuftigvis kun blev sparsomt udmaalt. Paa Batteriet straaledede Juletræet, en græsk Pinje, i al sin Herlighed, og vi hyggede os indenbords som kun Nordboer kan det, medens Sneen udenfor hvirvlede af Sted og ledte Tanken hen paa langt nordligere Breddegrader, hvor man nu samledes om Træet ligesom vi.

Saa tørnede vi i Køjerne og glædede os til, hvad Morgendagen skulde bringe, — Fest to Dage i Træk var jo noget uvant for os, men vi syntes dog, det var ganske naturligt, at vi 1ste Juledags Morgen, endnu halvt i Søvn,

hørte Musikken purre os ud med en af vore smukke gamle Julesalmer. Stille laa vi, som efter fælles Aftale, og hørte Versene til Ende, — i samme Nu skingrede Piberne, og Underofficerernes melodiske Kor manede paa gammelkendt Vis til Dag og Daad, men Stemningen var ikke derfor brudt; det var, som om Bevidstheden om Højtiden og den dermed følgende Frihed for Øvelser lagde en mildnende Haand paa alt og alle. Vejret var mildt og sommerligt nu, Sneen fra i Gaar forsvundet, undtagen paa Bjergene. For en Del af Besætningen var Dagen travl nok, idet hele Illuminationsapparatet skulde rigges op, hvorfor Søminørerne og deres Folk satte Ledninger op langs Master og Rær og langs Lønningen, og fik Lamperne hejst op til sig i Kurve. Agter paa Batteriet var der gjort ryddeligt, og i Borde var ved Hjælp af Bænke og Kister, som var dækket med Tæpper, dannet Hylder, paa hvilke Indholdet af de mystiske Pakker blev arrangeret og forsynet med Numre. Det var en overvældende Mængde Ting; foruden Gaver i Form af græske Produkter i Læder, saasom Tøfler, Punge og lignende, Knive, Brystnaale og andet til Mandskabet, som desuden hver fik en Pakke Tobak og to Pakker Cigaretter, var der vævede Ting, Tæpper og andet til Underofficererne, ialt vel 6—700 Numre foruden Tobakken.

(Forts.)

E. W. MARSTON,
Arkitekt.

Værnepligtig 1898, Nr. 450,
6. Artilleribakke, Fyen

TIL ORLOGS

Naar en dansk Søgut, efter at han har turet omkring i Verden, fra han var en 15—16 Aar, en skøn Dag ses med sit tærnede Tørklæde i en flot Sømandsknode om Halsen og i sit blaa Tøj slentre gennem Værftsporten ind paa Orlogsværftet, saa ser han ikke slet saa glad ud, som da han gik i Land fra Fanøbarken »Klara« derovre paa Kinakysten. Men naar han har været borte hjemmefra paa sine lange Rejser, har han dog altid længtes hjem til det lille Danmark, og naar han i fremmede Lande har set alle de mange forskellige Nationer hejse deres Flag i alle Regnbuens Farver, saa har han alligevel altid syntes, at hans Flag var noget for sig selv, saa rent og kønt det var, og derfor synes han ogsaa nu, da han langsomt sejler hen ad Gaden, at det er hans Pligt at gøre, hvad han kan, for alt det, han nu en Gang holder af. Det han kan gøre derfor, det er at blive en god Matros og lære saa meget, at han kan bruges, naar der bliver kaldt paa ham en Gang. — Med de Tanker gaar mangan Sømand ind gennem den store Gitterport og stiller sig sammen med alle de andre, der staar og venter paa den Underofficer, der skal vise dem Vej.

De faar ikke Lov at vente længe; snart er Underofficeren der, og nu gaar det til Beklædningsmagasinet for at faa Matrostøjet paa. Paa Beklædningsmagasinet er der en mønsterværdig Orden; flere Hundrede kan i Løbet af 1 Dag blive klædt paa fra yderst til inderst, og i en lang Række staar Sømændene og alle dem, der ikke er Sømænd, men som skal blive det, stillet op, gaar ind ad den ene Indgang, og naar de kommer ud af den anden, er de i Sømandstøj, slæbende paa en Ransel, hvor alt deres andet Grej ligger i.

De kigger forbavsede paa hinanden og op og ned ad sig selv, retter paa Tøjet, binder Skoene, knapper Bukserne, sætter Huerne rigtigt til Rette, helst lidt paa Snur, og

synes efterhaanden, at de ser helt stolte ud. — Der er samlet en hel Klump Matroser. De skal ombord i samme Skib, og Officerer og Underofficerer hjælper dem til Rette og viser Vej.

EN DAG OM BORD I PANSERSKIBET

Klokken er 5 om Morgenen, man hører Hornblåserens langtrukne Melodi udover Skibet. De, der ligger ned i Køjerne, ønsker tidt, at Melodien var meget længere, men det er nu en Gang ikke anderledes.

Paa Banjerne, hvor der før var stille, bliver der nu Liv. Det er Mænnen, der tørner ud. — Nogle fatter den raske Beslutning »ligesaa godt springe i det som krybe i det«, medens andre, de rigtig søvnige, kun nænsomt og modvilligt forlader deres kæreste Opholdssted og med det Udtryk, som om det værste ved hele Dagen netop var det Øjeblik, da man om Morgenen skulde op. Nu gaar det rask med Paa-klædningen, Tøjet, som har været brugt til Hovedpude, tages paa; i Løbet af 10 Minutter skal man være klædt paa og have surret sin Køje. Saa høres Nattergalens Triller, det er Baadsmanden, der piber dem »op til Mønstring«. Alle faar nu Fart paa for at komme op, der er ingen, der vil være den sidste, og Trapperne tager kun et begrænset Antal, der surres og bindes og klædes paa, og 5 Minuter efter staar alle Mand stillet op paa Dækket hver med sin lille Seng under Armen. Man hører Skibssergentens Raab praje ned paa Banjerne »Er der ikke fler dernede, saa kom op.« — Alle er oppe. Køjerne stuves, og nu vasker Mandskabet sig og drikker The. Klokken 6 bliver der pebet op til Rengøring. Skibet skal være i Orden til Klokken 8; der vaskes og pjaskes, pudses og gøres i Orden, fint skal det være — rent i alle Kroge — det er jo en Orlogsmænd. De fejer skidt med den Kost, siger Baads-

manden paa sin rolige, lidenskabsløse Maade, og Manden, der holder op og ser forhavset ud, kiler videre igen, da Baadsmændene smaaende og forklarende siger »hvad Fa'en sku' De vel ellers feje.«

Klokken er 8, Flaget hejses, Musik og Skandsevagt staar opstillet agter. Skandsevagten præsenterer Gevær, Musikken

Flaget hejses

spiller »Kong Kristian«; og medens Flaget langsomt og højtideligt hejses i Top, staar hver Mand paa Dækket ret med Huen i Haanden.

Nu høres Baadsmændspibens klare Triller igen. Nu er det Kaffetid, og hver Mand henter sin varme Kaffe, og naar det er gjort, og Kaffen tilligemed nogle svære Rugbrøds-klemmer er gledet ned, børster man sig og gør sig i Orden. Kl. 9 er der Bakseftersyn, hvor alle skal efterses, om Tøjet er i Orden, om de er rene og pæne, og om selve Skibet er fint og rent indenbords som udenbords, og derefter begynder Øvelserne.

Det er Kanoneksersits. Hornsignalet lyder, og hver Mand møder paa sin Post.

Skibet sejler. Skydeskiven er lagt ud, og ved elektriske Meddelelsesmidler giver den Artilleriofficer, der leder Ilden oppe fra Mærset, sine Ordre rundt til de forskellige Kanoner. Der lades, sigtes og skydes. Kanonerne drejes, Opsatserne indstilles, og der er helt Krigshumør hos Kanonbesætningerne. De der lukker Øjnene, naar de trækker af, bliver ansat som Ladere ved Kanonen, og den flinkeste ved hver Kanon som Kanonkommandør. Under Panserdækket er Søminørerne i Gang med deres Torpedoer, som de holder Øvelse med, og en Gang imellem ser man en Fyrbøders sorte Ansigt dukke op fra Underverdenen for at faa en ordentlig Mundfuld frisk Luft. — Middagen nærmer sig. Kokken har allerede travlt med Ærterne og Flæsken, og lidt før Middag ser man ham med sit røde, velnærede Ansigt og med 1 Tallerken Ærter i Haanden balancere op paa Kommandobroen for at præsentere Maden for den vagthavende Officer. — Øvelserne hører op. Klokken er 12, og der pibes til at skaffe, og endnu inden de sidste af Baadsmændspibens Triller er døet hen, staar Mandskabet allerede stillet op udenfor Kabysen med deres Skaffebakker og sultne Maver, og Kokken øser op til dem alle med sin store Ske. — Der er mange, der skal ha', men Gryderne er store og dybe, og Mad er

der nok af, som der ogsaa skal være, uden Mad og Drikke duer Helten ikke.

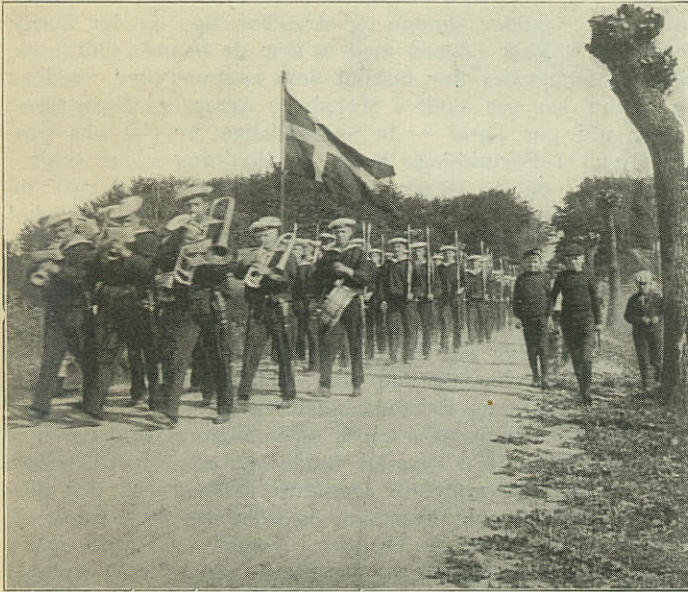
Efter Middagen er der Frihed til Kl. 2, og nu ligger de mellem hverandre rundt om paa Fordækket, den ene med den anden som Hovedpude i skøn Forening, indtil Ordonnansen slaar »4 Glas« — 2 Gange 2 Slag paa Skibets Klokke — det vil sige, at Klokken er 2. — »Skej ud overalt« pibes der, og den store Klump, der ligger der forude, begynder at røre sig, først som en samlet Masse, snart derefter mere enkeltvis — gnider Øjnene og strækker sig, og der henne er et Par Stykker i Færd med at løse de Baand, som nogle vittige Kammerater har bundet dem sammen med, medens de endnu laa saa godt i Morpheus Arme. — Matroserne kigger ind paa Land — Ja Sømandslivet er rigt paa Omkiftelser. I Formiddags holdt vi Skydning alene nede i Køge Bugt, og nu ligger vi i Skodsborg sammen med de 2 andre Panserskibe. Og Spørgsmaalet, »hvad mon der skal være i Eftermiddag«, gaar fra Mund til Mund. — Hornblæserne gaar begge agterude. Officerer og Underofficerer ses med Sabler paa, og den gamle Overkanoner har faaet saa travlt saa travlt, bare han kan overkomme det altsammen. Nu trutter det samme Signal fra alle Skibe — Liv og Røre bliver der her som der — Signalet betyder »Landgangskompagni«, og Eskadrechefen vil se, hvilket Skib der først faar sit Kompagni i Land, og Landgangskompagnierne fra de 3 Skibe skal derefter holde samlede Marchøvelser. Officerer og Underofficerer mønstrer Mandskabet, der, forsynede med Geværer, Patroner, og hvad der ellers hører til, mylrer op af Luger og Trapper. Lægen og Sygepasseren møder med Ambulancen, og Fartøjerne, der hurtigt fires af og gøres klar, ligger snart ved Falderebene. Landgangskompagniet fordeles i Fartøjerne efter bestemte Planer; hver Mand kender sin Plads, og Dampbarkasserne, der i hvert af Skibene er sat i Vandet, ses nu med ganske korte Mellemrum fra hvert Skib, slæbe hver 3 Baade fuldt besatte med væbnede Folk og Befalingsmænd og med Musikken, der hører til Landgangskompagniet, fordelt i Fartøjerne. —

Paa Post

Men hvem af Skibene, der kom først, siger jeg ikke. — Matroserne springer i Land, det samlede Landgangskompagni formeres til Parade, og under Fanemarchens Toner føres Dannebrog til højre Fløj, medens Geværerne præsenteres

og Sablerne sænkes, — og snart derefter marcherer de blaa Matroser med vajende Fane og klingende Spil henad den støvede Landevej. Saa holdes der Øvelser af forskellig Art, der evoleres med Styrken paa forskellig Maade, og der holdes Øvelser med to Partier, hvori Kompagniet inddeles, og der kan komme Skud i Bøssen en saadan Dag i Kampens Hede. Det er sundt for Besætningen at komme i Land og rigtig strække Benene, se lidt samlet Disciplin og

Landgangskompagniet

ordenlig Holdning og lære saa meget som muligt af de Øvelser, der afholdes. Gardermarch bliver det jo aldrig; men saadan en rigtig god, støt naturlig Sømandsmarch har virkelig ogsaa sin Charme og kan paa sin Vis se rigtig udmærket ud. Men alting hører op, og nu ser man Land-

gangskompagniet dreje ned mod Strandbredden, hvor Fartøjerne venter. Efter at Kompagniet højtideligt har afleveret Fanen, indskibes Tropperne, og nu vil man atter se 3 Dampbarkasser hver med 3 Baade paa Slæb paa Vej ud til de store Skibe, og med samme Ro og Orden, hvormed alle traadte an med alle deres Sager, afleveres nu det hele igen, Fartøjerne hejses, Dampbarkassen sættes ind, og Mandskabet faar dejligt, forfriskende Styrtebad, hvis der er Tid til det. — Nu er Klokkeren 5, og der drikkes The. — Øvelserne er forbi, — og efter Theen samles Mandskabet paa Fordækket til alle dets forskellige Lege: »Lad Kartofflen gaa« o. s. v. og nogle synger lystige og rørende Sømandsange til Toner af en Harmonika, som en Matros arbejder med af alle Kræfter for dog at faa nogle Toner frem. Nu skingrer Baadsmandspiben til Kommandoen »Klar ved Flaget« — Legen hører op, Harmonikaen standser, medens Dannebrog hales ned.

Øjnene begynder efterhaanden at klippe paa en hel Del; Klokkeren er blevet fler og fler, og nu er Tiden kommen, hvor Køjerne gives ud. Ved Mønstringen, hvortil der pibes »Klar ved Køjerne«, tager hver Mand kærligt sin Pose under Armen og er allerede, før den er surret op, i Tanken oppe i den. Han er søvnig og træt oven paa Dagens Besværigheder, den friske Sølufte og det raske Liv og Marchturen, men kvik og klar igen vaagner han næste Morgen og begynder sin Gerning med Lyst og godt Humør. Somme naturligvis altid mer end somme.

Saadan gaar Dagen. Der er nok at lære, nok at lægge Mærke til i den korte Tid, Værnepligten varer. — Der arbejdes med Iver og Lyst, og bag hver Sømandsbluse føler man banke et fædrelandskærligt Hjerte, der vil værne om det Flag, der vajer agter. — Ja selv Københavnerne tykke Lag Fernis over deres egentlige, naar det kommer til Stykket, patriotiske Karakter, springer som Reglen altid i Stykker ved en eller anden Lejlighed og viser, at de er de samme udmærkede Folk, som vore Jyder og Øboer.

X

50 AARSDAGEN FOR KAMPEN VED HELGOLAND

Denne Dag mindedes i København ved en Fest, arrangeret af Marineforeningen i Forbindelse med Sø-officersforeningen og Søunderofficersforeningen »Ørnen« i Odd Fellow Palæet den 8de, 9de og 10de Maj. Som Æresgæster var indbudt de Veteraner, der havde deltaget i Kampen den 9de Maj 1864. Festen indlededes Fredag den 8de Maj Kl. 2 med en Højtidelighed i Odd Fellow Palæets store Sal, der var rigt smykket med Flag, Minde-skjolde og Vaaben.

Tilstede var Rigsforstanderen, Hs. kgl. Højhed Prins Harald, Deres kgl. Højheder Prinsesserne Helena, Thyra og Dagmar samt Prinserne Gustav og Viggo.

Endvidere Forsvarsministeren med Frue. Flaadens og Hærens højeste Officerer, Højesterets Justitiarius, Overpræsidenten, Landstingets Formand, Universitetets Rektor, Holmens Provst, en Del Officerer, der havde deltaget i Krigen og mange andre; de fleste var ledsagede af deres Damer.

De forreste Rækker paa Gulvet var forbeholdt Veteranerne med Hustruer samt de ved Helgoland faldne Mænds efterladte. Paa et Flagspil, der var rejst ved Scenen, blev et Orlogsslag hejst, medens alle rejste sig, og Musikken spillede Fanemarchen og derefter Nationalmelodien.

Efter at Marineforeningens Formand, Kommandør Macgaard, havde budt Velkommen og rettet en Tak til Alle, der var mødt eller som paa anden Maade havde ydet Festen

Tilslutning, talte Protokolsekretær Erik Skram smukt og varmt, idet han skildrede Kampen ved Helgoland og takkede de Mænd, der hin Dag havde stridt for Fædrelandet. Forsamlingen sluttede sig til hans Ord ved et trefoldigt Hurra for Veteranerne.

Derefter sang Studentersangforeningen Forfatteren Axel Juels smukke Kantate, hvortil Kantor Asger Juul havde skrevet Musikken. Som Solister medvirkede Direktør Adam Poulsen samt Fruerne Schou og Münter.

Efter at Forsamlingen staaende havde sunget »Kongernes Konge« traadte Kommandør Maegaard frem paany og udtalte »Gud bevare Kongen«, hvilket blev gentaget af Forsamlingen; Kommandøren erklærede derefter Mindefesten for aabnet.

Kl. 6 samledes Veteranerne til Festmiddag hvori, foruden nogle særlig indbudte, deltog Repræsentanter for de tre arrangerende Foreninger.

Kommandør Macgaard bød velkommen til Bords, og efter at der var udbragt et nifoldigt Hurra for Hs. M. Kongen talte Marineforeningens Næstformand, Grosserer Jensen, for Veteranerne; Kommandør Konow for Godsejer Schou, som havde indbudt Veteranerne til Fest om Bord i Fregatten »Jylland« ved Juelsminde.

Efter Bordet blev der forevist Tableauer, som illustrerede Begivenhederne i 1864, nemlig:

Afskeden.

Fregatterne »Niels Juel« og »Jylland« samt Korvetten »Hejmdal« passerer Kronborg.

Under Kampen.

»Schwarzenberg« brænder, hvilke Tableauer øjensynlig fremkaldte gamle Minder hos Veteranerne.

Den 9de Maj Kl. 10 afholdtes der i Holmens Kirke en stemningsfuld Mindegudstjeneste, som overværedes af Kongefamilien samt alle hjemmenværende Søofficerer og Veteranerne. Provst Fenger talte paa sin kendte hjærtevarme Maade, og alle var stærkt grebne af hans Ord.

I JUELSMINDE

Den Fest, som paa Godsejer Schous Initiativ blev afholdt i Juelsminde for Veteranerne fra Kampen ved Helgoland, vil sikkert for disse, ligesom Festen i København, være et uforglemmeligt Minde. Godsejer Schou har allerede tidligere vist sit Fædrelandssind bl. a. ved at købe og bevare Fregatten Jylland, det Skib, der var i Midten af den danske Linie hin 9de Maj 1864 og som blev haardst medtaget af Fjendens Ild. Nu ligger den gamle Fregat ved

Efter Gudstjenesten samledes Veteranerne udenfor Kirken for i Procession at marchere til Odd Fellow Palæet, hvor der spistes Frokost.

Kl. 2 kørtes i Automobiler til Orlogsværftet, hvor Veteranerne bl. a. besøgte Kystforsvarsskibet »Herluf Trolle«, hvis Chef, Kommandør Konow indbød dem til en lille Forfriskning.

Kl. 4 fandt der i Odd Fellow Palæet en Fællesspisning Sted, og her herskede en ganske fortrinlig Stemning. Mange Talere havde Ordet, men omsider maatte man bryde op og ledsage Veteranerne til Toldboden, hvor de gik om Bord i Dampskibet »Freja« for med det at afsejle til Juelsminde som Gæster hos Godsejer Schou. En Del Veteraner rejste med Toget til Korsør og gik derfra med Dampskibet »Stærkodder« til Juelsminde.

Komiteen i København havde gjort et stort Arbejde for at hædre Veteranerne og havde ogsaa den Tilfredsstillelse, at Festen forløb paa den smukkeste Maade, saaledes at Veteranerne forsikrede, at de aldrig vilde glemme disse minderige Dage.

Juelsminde, og den 9de Maj i Aar tordnede de gamle Forladekanoner atter fra dens Bredside, dog kun som en fredelig Hilsen til de Mænd, der om Bord i den, i Niels Juel og i Hejmdal kæmpede ved Helgoland.

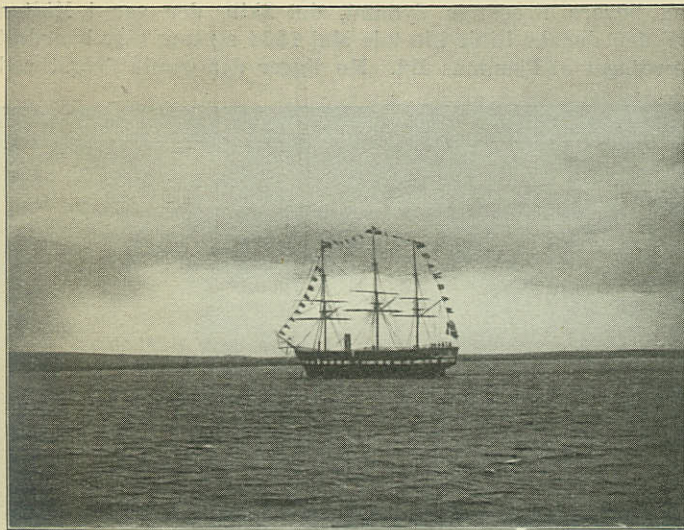
90 Veteraner havde fulgt Indbydelsen og ankom om Morgenen med Dampskibene Freja og Stærkodder. De stirrede over mod Fregatten Jylland, der var smykket med Flag til deres Ære, og underlige Tanker steg maaske frem hos dem, naar de mindedes, hvor ofte de havde hængt i Fregattens høje Rejsning, og de saa lod Blikket glide ud over Bugten, hvor 4 Undervandsbaade kom farende.

I 1864 de stolte Fregatter, hvis Storknap var 156 Fod over Havet, og nu i 1914 de næsten usynlige Undervandsbaade.

Henad Kl. 10 gik Veteranerne i Land og passerede Æresporte og Flagalléer. Juelsminde var klædt i festlig Dragt; og hele Befolkningen tog Del i denne Fest.

Med Musikkorps i Spidsen marcherede man til Kirken, der straks fyldtes til sidste Plads. Foruden Veteranerne bemærkedes Prins Axel, Kontreadmiral Zachariae, Direktør for Marineministeriet Jøhnke, Departementschef i Marine-

ministeriet, Kaptajn *Saxild*, Kommandør *With-Seidelin*, Kommandør *Andersen*, Overintendant *Brammer*, Folketingsmand *Jensen-Kleis*, Biskop *Møller*, Aalborg, Borgmester *Melbye*, Horsens, Herredsfoged *Schiørring*, Bjerre, Godsejerne *Westenholz*, Matrups, *Levy*, Kalsbøl, samt flere andre af Egnens Godsejere og Formændene for de indbudte Vaaben-

og Forsvarsbrødre. Marineforeningen var repræsenteret ved Formanden, Kommandør *Maegaard*, Ingeniør *Tuxen*, Portør *Christensen*, Herredsfoged *Helms*, Fabrikant *Jensen* og Kanoner *Stoumann*. Efter at man havde sunget: »Vaj nu Korsets Flag paa Voven«, talte Pastor *Tomasson* over Davids 85de Salme. Hans Tale gjorde et dybt Indtryk, og han sluttede med en bevæget Tak til Veteranerne.

Højtideligheden endte med, at Fru Godsejer *Schou* med sin smukke Stemme sang »Kongernes Konge«.

Veteranerne gik derpaa i Procession til Stranden for at blive sat over til Fregatten »Jylland«, om Bord paa hvilken Godsejer *Schou* havde indbudt dem til Frokost.

Det tog Tid, inden Færgebaadene fik sat alle over. Der var en Del Sø, saa Baadene tog noget Vand ind, uden at dette dog generede Veteranerne. Om Bord i Fregatten blev der blæst til Skafning, og Selskabet tog Plads ved mange veldækkede Borde. Foruden de allerede nævnte samt Undervandsbaadenes Officerer var ogsaa Stiftamtmand, Kammerherre *Bardenfleth*, Vejle, kommen til Stede.

Da alle var bænked, bød Godsejer *Schou* velkommen. Han takkede Veteranerne, fordi de havde modtaget hans Indbydelse og udbragte et Leve for Kongen. Ingeniør *Tuxen*, København, udbragte Skaalen for Veteranerne, hvilken ledsagedes af Kanonsalut. Postmester, Grev *Tramp*, Odense, der som ung Kadet fik sit ene Ben skudt bort i Kampen, takkede paa Veteranernes Vegne og sluttede med et »Gud bevare Danmark«.

Paa et Telegram, som forud var afsendt til Kongen, indløb følgende Svar fra London.

»Schou, Juelsminde. Bringer Helgolandsveteranerne min hjærteligste Tak og Genhilsen, beklagende Fraværelsen i Dag.

Christian Rex.«

Som Svar herpaa afsendtes et Takketelegram. Fra Prins *Valdemar* og mange andre kom ligeledes Telegrammer, der alle modtoges gennem »Jyllands« traadløse Telegrafstation.

Der herskede en rigtig kammeratlig Tone og en ypperlig patriotisk Stemning om Bord, og Veteranerne fortalte enkelte hidtil ukendte Træk fra Kampen.

Da Selskabet atter var blevet færged i Land, gik man med Fanen og to Musikkorps i Spidsen ud til Folkemødet i Skoven. Processionen, der satte sig i Bevægelse under Kanonsalut fra Fregatten, talte nu flere Tusinde Mennesker, og den hilstes med Hurraraab af de mange Tilskuere.

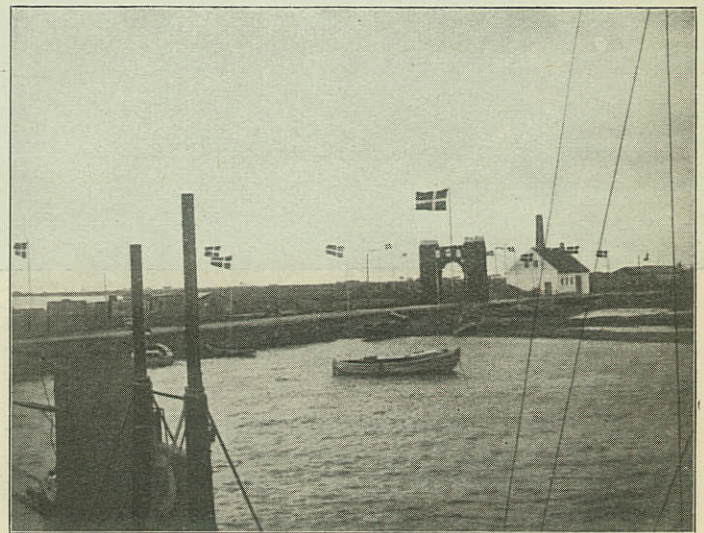
Fra Talerstolen bød Pastor *Tomasson* Velkommen, og derefter talte Kaptajn *Rechnitzer*, Chefen for Undervandsbaads-Flotillen. Han skildrede i korte Træk den danske Flaades Vaabendaad ved Helgoland og udtalte sluttelig Haabet om, at den Aand, der besjælede Besætningerne paa de danske Skibe, ogsaa fremtidig maa raade paa enhver dansk Orlogsmænd.

Professor *Vilhelm Andersen*, der var næste Taler, gav et malende og livfuldt Situationsbillede af Kampen ved Helgoland og den ypperlige Stemning om Bord paa de danske Skibe, nu og da afbrudt af Veteranernes Bifald. Man kan, sagde han, ofte synes, at vi her til Lands har vanskeligt ved at blive enige om det Fælles; men han troede, at det vilde gaa som ved Helgoland, hvor en lille Københavner satte nyt Mod i en Kanonbesætning, af hvilken flere var faldne og saarede, med sit kække Udraab: »Paa'en igen, lille Ferdinand Ludvigsen«. Danskerne vil sikkert ogsaa svare, naar der kaldes paa dem paa den rette Maade og af den rette Mand. Han sluttede med et: Danmark leve!, der efterfulgtes af stærke Hurraraab.

Der blev endnu raabt et Leve for den danske Marine, og en af Veteranerne, Krigsassessor *Lund*, udtalte en Tak for den Gæstfrihed, Veteranerne havde mødt. Et Leve for Egnens Befolkning! Kraftige Hurraraab fra Veteranerne. Derefter spredtes den store Forsamling i Skoven og paa Festpladsen, hvor der hele Eftermiddagen herskede et fornøjeligt Folkeliv.

Kl. 8 samledes henvend 600 Veteraner og andre Gæster til en Fællesspisning, ved hvilken Godsejer *Schou* ligeledes var Vært. Søfartsinspektør *Heise* talte for den danske Orlogsmarine, og for denne Skaal takkede Admiral *Zachariae* og sluttede sin Tale med et Leve for Flaget, Kommandør *Andersen* talte for Danmark, og Pastor *Tomasson* rettede under stormende Tilslutning en Tak til Godsejer *Schou*.

Efter Fællesspisningen gik man ud for at se paa den pragtfuldt illuminerede Fregat og paa Fyrværkeriet, og saa tog man ved Havnen en hjærtelig Afsked med Veteranerne, hvem Ungdommen i Juelsminde bragte et Fakkeltog.

Ved Ellevetiden var Helgolands-Festen i Juelsminde forbi. Et stort Arbejde har været udført saavel af Godsejer *Schou* som af den lokale Komite, Pastor *Tomasson*, Overpakkemester *Obel*, Købmand *Christiansen* og mange andre. En travl Dag havde ogsaa de to Marineunderofficerer, Underkanonererne *A. Ousen* og *E. Andersen*, der om Bord i *Jylland* besørgede Flagningen, Fyrværkeriet og Salutten med de gamle Forladekanoner.

Alle disse Mænd fortjener en Tak for det Arbejde, de har udført, og de har alle Grund til at være tilfreds med Festens udmærkede Forløb.

EN JUBILÆUMSSAMMENKOMST

For Hærens Vedkommende har det jo allerede i lang Tid været Skik, at hjemsendte værnepligtige samles paa 25 Aars Dagen for deres Indkaldelse og opfrisker gamle Minder, og denne smukke Skik er for nogle Aar siden optaget af forhenværende søværnepligtige.

En kortfattet Beskrivelse af en saadan »Jubilæumssammenkomst« kan maaske interessere »Under Dannebrog«s Læsere og bidrage til, at yngre Aargange ogsaa faar Lyst til at samles med gamle Kammerater.

Indsenderen af disse Linjer blev indkaldt i Foraaret 1885, og vi kunde derfor i 1910 fejre vort Jubilæum.

Kammerater i København paatog sig Arrangementet og udgik Budstikken, dels i Aviserne og dels gennem Kammerater, hvis Adresse var kendt. —

Programmet for Festen var: Besøg paa Orlogsværftet, Kl. 6 Aften Sammenkomst i Prins Wilhelms Palæ. —

Til fastsat Tid mødte ved Værftsbroen ca. 40 af de anmeldte Deltagere, som kiggede lidt paa hinanden for at finde ud af, hvem der var hvem, og dette lykkedes ogsaa nogenlunde. — Ved Velvilje fra Marinemyndighederne var Besøget paa Værftet ordnet saaledes, at Officerer og Underofficerer hver tog Hold paa 8 à 10 Mand og førte disse efter en bestemt Plan, gennem alle Værftets Seværdigheder, hvoraf alene den smukke og interessante Modelsamling er en Tur til Værftet værd. Tæt ved Modelsamlingen er Masterne til den traadløse Telegraf, disse Master gav Anledning til en Fejltagelse, en af de gamle Marinere ynkede

nemlig de indkaldte, som skulde kravle rundt i disse Master, saa var det dog lettere i vor Tid med den gamle Øvelsesmast, mente han. — Turen endte med Besøg i Fregatten »Fyen«, der var paa Togt i Sommeren 1885, men nu er indrettet til Kaserneskip. Besøget ombord sluttede med Visit i Underofficersmessen, hvor der serveredes »Skibsøl« fra Fad i Glas og Kopper, saa der blev helt livligt med Taler og Tak for god Behandling.

Kl. 6 samledes vi i Prins Wilhelms Palæ, og snart blev der varskoet »Kongens og Dronningens Kvarter træd an«, og nogenlunde let fandt vi den rigtige Plads. — I mindre Hold førtes vi ind i et Værelse ved Siden af og forsynedes med Marinehuer og do. Kraver af Papir. Dette var Komiteens bedste Paafund, for nn var vi alle lige og navnlig kendelige, baade Skriver og Bageren og 24 og 17 o. s. v., akkurat som 25 Aar før. Saa blev der pebet til Skafning. I Spisesalen var alt arrangeret, saa det udmærket mindede om Banjerne i gamle »Dannebrog«. Ved Dirigentens Plads var under Bordet ophængt en rigtig Skibsklokke, og der blev slaaget mange Glas paa den. Fornøjelige Sange og velmente Taler hjalp ogsaa til at faa Stemningen i Fart.

Efter Spisningen blev Deltagerne fotograferede, hvorefter et Utal af gamle Minder droges frem.

Samværet var i høj Grad fornøjeligt, og skønt det egentlig var Tanken at Festen skulde afsluttes paa »Førstevagten«, gik det meste af »Hundevagten« ogsaa med.

FLAADENS BEVÆGELSER M. M.

Kystforsvarsskibet *Peder Skram*, Chef, Kommandør *Carlsen*, afgik den 8de Maj fra København til Christianssand for at repræsentere den danske Regering ved den Mindehøjtidelighed Byen afholdt paa Helgolandsdagen til Ære for de faldne i Kampen, der som bekendt ligger begravede i Christianssand. Efter at være vendt tilbage til de danske Farvande, har Kystforsvarsskibet haft Station ved Aarhus, hvor Besætningens første Uddannelse er fortsat og de indledende Skydninger paabegyndt.

Kystforsvarsskibet *Herluf Trolle*, Chef, Kommandør *Konow*, afgik fra København i Midten af Maj, for at afholde indledende Øvelser i Smaalandsfarvandet og Storebælt.

Kongeskibet *Dannebrog*, Kommandør *Scheel*, og Krydseren *Hejmdal*, Kaptajn *de Cunha Sotto Maior* er efter Eskorteringstogtet med Kongen til Udlandet vendt tilbage til København. Krydseren *Hejmdal* er herefter overgaaet til at være Øvelsesskib for Kadetterne og Ingeniørelverne med Chefen for Kadetskolen, Kommandør *Kiær* som Chef. Indtil videre har Krydseren Station i danske Farvande.

Inspektionsskibet *Beskytteren*, Kaptajn *Bendsen*, der Vinteren igennem har ført Tilsyn med Fiskerierne under Færøerne, ankom i Slutningen af forrige Maaned til København. Inspektionsskibet *Islands Falk*, Kaptajn *Saabye*, har vedblivende Station under Island; Fiskeriinspektionen i de danske Farvande besørger af Inspektionsskibet *Absalon*, Kaptajn *Lorch* og Torpedobaaden *Hvalrossen*, Kaptajn *Topsøe-Jensen*.

Skonnerten *Ingolf*, Kaptajn *Amdrup*, der er paa Togt med Eleverne fra Konstabelevskolen, forbliver i hjemlige Farvande, til den omkring 1ste Juli afsejler til de grønlandske Kolonier.

Undervandsbaadsflotillen har fornylig været paa et 3 Ugers Togt med Ophold bl. a. i Juelsminde under Festlighederne i Anledning af Helgolandsdagen. Flyvebaaden *Maagen*, Premierløjtnant *Hoeck*, har fulgt Flotillen i hele den forløbne Tid og har med Glans opfyldt de Forventninger, der næredes til Hydroaeroplanernes Anvendelse i Marinens Tjeneste, da Tanken for et Par Aar siden kom frem om at tilvejebringe et Par af denne Art af Flyvemaskiner ved frivillige Bidrag. Premierløjtnant *Hoeck* har med *Maagen* tilbagelagt ca. 1300 Kilometer under Rundreisen og har tillige deltaget i en Række Observationsøvelser i Forbindelse med Undervandsbaadene.

MARINEFORENINGEN

NEKROLOG

MEDLEM af Marineforeningen, Pastor *Otto Sommer*, afgik ved Døden den 17de Maj. I 21 Aar havde han været Sognepræst i Veflinge paa Fyen, og desuden nærede han en levende Interesse for alt, hvad der vedrører Marinen og Sofarten i det hcle. Sine Ferier tilbragte han almindeligvis paa Søen, om Bord i en eller anden mindre Sejlskude, hvor han tog sin Tørn med, baade i Storm og Stille.

Han var tillige Forfatter og har i forskellige Blade, Tidsskrifter og Almanaker skrevet en Mængde Fortællinger og Digte. De af Foreningens Medlemmer, der deltog i den vellykkede Sammenkomst i Studenterforeningen sidste Vinter, husker sikkert endnu baade de Sange, han havde skrevet og de Taler, han holdt den Aften; de vidnede om, at han var en brav, dansk Mand og en god Kammerat, for hvem vi vil udtale et: »Ære være hans Minde«.

Arkelius

ODENSE. Den 24de April afholdt Lokalkredsen for Odense og Omegn sin stiftende Generalforsamling paa Industripalæet.

Udvalgets Formand, Telefonmester *Buchgreitz* aabnede Generalforsamlingen, hvorefter Bagermester *Pedersen* valgtes til Dirigent. Formanden aflagde dernæst Beretning om Udvalgets Arbejde. Foreningen tæller nu 91 ordinære og 5 ekstraordinære Medlemmer, og Tilgangen er stadig voksende, saa Udsigterne for Kredens Trivsel er meget lyse.

Kassereren, Bankassistent *Jørgensen*, oplæste Regnskabet, der balancerer med 197 Kr. 50 Øre, hvoraf 136 Kr. 50 Øre skal indbetales til Hovedforeningen. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Dernæst skredes til Valg af Bestyrelse og Sendemænd. Generalforsamlingen vedtog, at Bestyrelsen skal bestaa af 7 Medlemmer, hvoraf mindst 2 skal være Søfarende, eller have været dette. Det hidtilværende Udvalg, der bestaar af Telefonmester *Buchgreitz*, Bankassistent *R. Jørgensen*, Overværkfører *Grundtmann*, Kontorchef *Kyed* og Skomagermester *Søderlund*, valgtes enstemmigt, og nyvalgte Ekviperingshandler *Madsen* og Distriktschef *Jensen*, begge de to sidste er forhenværende Reserveløjtnanter, desuden er *Buchgreitz* ogsaa forhenværende Søfarende, til Suppleanter valgtes Statsbetjent *Jensen* og Postbud *Ploustrup*. Til Revisorer valgtes Købmændene *Charles Kramer* og *Breum* og Suppleant Bagermester *Pedersen*. Som Sendemænd valgtes *Grundtmann*, *R. Jørgensen* og Ekviperingshandler *Madsen*, og som Suppleant Bagermester *Pedersen*.

Derefter vedtog Generalforsamlingen at afholde en Mindefest for Helgolandslaget. Sluttelig rettedes Opfordring til Medlemmerne om at agitere ivrigt for Tilgang af nye Medlemmer, hvorefter Dirigenten sluttede Generalforsamlingen med et Leve for Marineforeningen.

Efter Generalforsamlingen tilbragte Medlemmerne et Par hyggelige Timer i hinandens Selskab.

Bestyrelsen konstituerede sig straks efter Generalforsamlingen, med *Buchgreitz* som Formand, *Kyed* Sekretær og *R. Jørgensen* som Kasserer.

Søndag den 10de Maj fejrede Foreningen her i Odense sin første store og vellykkede Fest for Medlemmer med Damer. Festen afholdtes paa Fyns Forsamlingshus, Festsalen var af Bestyrelsen pyntet med et Væld af Bøgeløv og Blomster (der var skænket af Firmaet Chr. Dæhnfeldt) samt med Flag, Vimpler og Standere, tilligemed Dekorationer af Aarer, Redningsbøjer samt en Skibsklokke. Paa Slaget »7 Glas« blev der pebet til Lægeeftersyn for at undersøge om alle Deltagerne var mødte i den rette Feststemning og havde kastet al Personsanseelse over Bord. Derefter pebes »Klar ved Flag og Gøs«, og efter Honnør for Flaget, holdt *Cand. theol. Monrad* fra Ryslinge en Mindetale om Helgolandslaget og Veteranerne fra dette Slag. Straks derefter blev der pebet til at skaffe. Ved Bordet herskede den ypperligste Feststemning. Der blev budt Velkommen af Formanden, Telefonmester *Buchgreitz*, som samtidig meddelte, at der var afsendt Telegram til de gamle Veteraner ved Juelsminde. Formanden talte for Hs. Maj. Kongen, Købmand, forhenværende Løjtnant *Madsen* for Veteranerne, Værkfører *Grundtmann* for Marineforeningen, Sparekasseassistent *Jørgensen* for Gæsterne og Kontorchef *Kyed* for Damerne. Der var skreven to Sange i Dagens Anledning, en af Pastor *Sommer*, Veflinge, om Helgolandslaget, og en for Damerne af Redaktør *Høj-Jensen*. Til Slut talte forhenværende Skibsfører, Kaptajn *Møller*, der er Veteran fra 1848, om den Tid, og sjelden er nogen Tale hørt med større Opmærksomhed. Efter Bordet var der Dans, Foredrag af forskellige smaa Digte, Solosang o. a. m. og endelig blev alle Deltagerne fotograferede. Kl. 1 præcis strøges Flag og Gøs, hvorefter Baadsmanden peb »Klar ved Køjerne«, dog ikke alle gik til Køjs, men fortsatte Festen i kammeratligt Samvær, og iblandt disse var den gamle 84 aarige Kaptajn *Møller*.

Saa vel Medlemmerne som de tilstedeværende Damer var begejstrede for Festen i sin Helhed, og Bestyrelsen høstede Tak for de forudgaaende Anstrengelser.

C. B.

EFTER HELGOLANDSFESTEN have endnu nogle Eksemplarer af Festskriftet med Kantaten (à 25 Øre), samt nogle Festemblemer (à 25 Øre) og Samlermærker (à 10 Øre pr. Serie paa 3 Stk.), der kunne faas ved Henvendelse til **Marineforeningens Kontor**. Ønskes Tilsendelse, maa der foruden Prisen indbetales Porto forud.

